

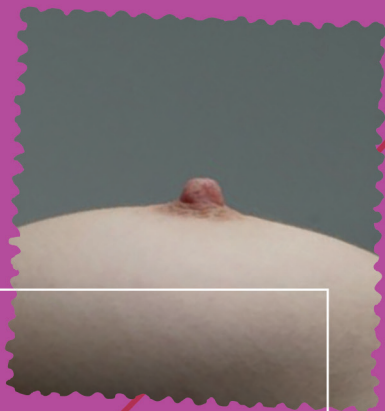
Philip

ROTH

Ňadro

Působivá satira o neobvyklé proměně

Mladá fronta

Philip Roth

ŇADRO

MLADÁ FRONTA

PŘELOŽIL JIŘÍ HANUŠ

The Breast

Copyright © 1972, 1980, Philip Roth

All rights reserved

Translation © Jiří Hanuš, 2015

Začalo to zvláště. Ale mohlo to začít jinak, ať už to začalo jakkoli? Dá se samozřejmě tvrdit, že všechno pod sluncem začíná zvláště a končí zvláště a *je* to zvláštní. Dokonalá růže je stejně „zvláštní“ jako nedokonalá, a právě tak je zvláštní růže v sousedově zahradě obdařená běžným růžovým půvabem. Úhel pohledu, z něhož se všechno jeví úchvatné a tajemné, mi není neznámý. Zamyslete se nad věcností nebo třeba – pokud na to máte – nad zapomněním, a všechno je rázem podivuhodné. Přesto bych vám rád s veškerou pokorou předložil k úvaze názor, že některé věci jsou podivuhodnější než jiné, a jednou takovou věcí jsem i já.

Začalo to zvláště – lehkým, sporadickým pálením v rozkroku. První týden jsem se v budově humanitních studií několikrát denně uchýlil na pánskou toaletu vedle své pracovny, abych si stáhl kalhoty, ale ať jsem se zkoumal sebek pozorněji, nic neobvyklého jsem neviděl. Váhavě a polovičatě jsem se rozhodl, že si toho nebudu všímat. Celý život jsem byl tak zaníceným hypochondrem, tak bděle jsem sledoval každou změnu v teplotě a systémové pravidelnosti svého těla, že

ten racionálně uvažující muž, jímž rovněž jsem, už dávno nemohl brát vážně všechny varovné symptomy, jež jsem na sobě pozoroval. Bez ohledu na chmurné předtuchy skonu, ochrnutí či nesnesitelné bolesti, jež provázely každé nové píchnutí či horečku, jsem se v osmatřiceti vyznačoval vitalitou a chutí k jídlu, sto osmdesáti třemi centimetry výšky, vzpřímeným držením těla a štíhlou postavou, měl jsem dosud většinu vlasů a všechny zuby vlastní a neprodělal jsem žádnou závažnější chorobu. Třebaže bych bez zaváhání dokázal ono pálení v rozkroku identifikovat jako nervové onemocnění v gardu pásového oparu – či něčeho horšího –, současně jsem si uvědomoval, že to nepochybně, jako vždy, nic není.

Mýlil jsem se. Něco to bylo. Uplynul další týden a já jsem ve slabinách rozpoznal zrudnutí pokožky, sotva rozeznatelné pod černým kudrnatým ochlupením; změna zabarvení byla však natolik nepatrná, že jsem si posléze zakázal se na ni dívat; je to pouze drobné podráždění a rozhodně to není nic, čím bych se měl znepokojovat. Za další týden – „inkubační doba“ tedy trvala jedenadvacet dní, abychom byli náležitě přesní – jsem se jednou večer ve sprše na sebe podíval a zjistil jsem, že během dlouhého hektického dne, kdy jsem učil, seděl na poradách, dopravil se autem na univerzitu a zase zpátky a povečeřel v restauraci, nabyla kůže kolem kořene penisu lehce zarudlého odstínu. Textilní barva ze spodků, usoudil jsem vzápětí. (To, že spodky, které jsem měl ten den na sobě a které mi leží u nohou, jsou světle modré, nehrálo v té panikou zachvácené nevěřícnosti

žádnou roli.) Vypadal jsem *potřísněný*, jako kdybych si něco rozmačkal na podbřišku – bobuli nějakého ovoce –, šťáva mi stekla na penis a zbarvila místy jeho kořen.

Třikrát jsem si ve sprše namydličl a opláchl penis a ochlupení, pak jsem se od stehén k podbřišku pokryl silnou vrstvou mýdlové pěny, kterou jsem si šedesát vteřin pečlivě masíroval do pokožky. I poté, co jsem se opláchl – tentokrát skoro vařící vodou –, skvrna tam pořád zůstávala. Nebyla to vyrážka, strup, podlitina ani podrážděná kůže, ale hluboká změna pigmentu, již jsem si okamžitě spojil s rakovinou.

Odbíjela právě půlnoc, kdy v hororech běžně nastává čas proměn – a v New Yorku navíc doba, kdy člověk jen těžko sežene doktora. Přesto jsem neprodleně zavolał svému lékaři, doktoru Gordonovi, a i když jsem se snažil skrýt svoje zděšení, lehce rozpoznal strach v mém hlasu a nabídl mi, že se oblékne a přijede přes celé město ke mně, aby mě prohlédl. Možná kdyby ten večer Claire zůstala u mě, místo aby u sebe doma připravovala zprávu komise pro tvorbu osnov, byl by mi můj děs dodal odvahy a byl bych pana doktora požádal, ať co nejdřív přijede. Je pochopitelně nepravděpodobné, že by se byl doktor Gordon na základě mých momentálních symptomů rozhodl převézt mě spěšně do nemocnice, a rovněž se podle toho, co nyní víme – nebo stále ještě nevíme –, nezdá možné, že by v nemocnici dokázali podniknout cokoli, aby následujícímu vývoji zabránili, nebo ho zastavili. Bolest a hrůzu příštích čtyř hodin, jež mi bylo souzeno prožít o samotě,

by bylo možná zmírnilo morfiu, ale nic nenaznačuje, že samotný průběh katastrofy by byl dokázal zvrátit jakýkoli lékařský zákrok s výjimkou eutanazie.

Kdybych býval měl Claire po svém boku, byl bych se možná dokázal úplně zhroutit, ale takhle se mě najednou zmocnil stud a hanba nad tím, že jsem se přestal ovládat. Od chvíle, kdy jsem si skvrny všiml, neuplynulo ani pět minut a já tu sedím mokrý a nahý na kožené pohovce a marně se snažím potlačit tremolo v hlase, když se podívám dolů a popisuji lékaři, co vidím. *Vzchop se*, říkal jsem si v duchu – a tak jsem se vzchopil, jak to dokážu, když sám sobě poručím. Pokud je to opravdu to, čeho jsem se v prvním úleku obával, může to počkat do rána; a pokud ne, může to počkat také. Zvládnou to, ujistil jsem pana doktora. Jsem vyčerpaný po náročném dni, prostě jsem se jenom – vyděsil. Navštívim ho v jeho ordinaci řekněme – myslel jsem si, že tohle je opravdu projev statečnosti – kolem poledne. V devět, řekl pan doktor. Souhlasil jsem a co možná nejklidnějším hlasem jsem mu popřál dobrou noc.

Teprve když jsem zavěsil a znovu jsem se ve světle silné lampy prohlédl, vybavil jsem si, že je tu – kromě pálení v rozkroku a zabarvení kořene penisu – ještě třetí symptom, o němž jsem se doktorovi zapomněl zmínit; až do té chvíle jsem ho totiž považoval spíš za projev zdraví než nemoci. Šlo o intenzitu citlivosti ve zmíněné oblasti, již jsem zakoušel, když jsem se během předešlých tří týdnů s Claire miloval. Dosud jsem si to vysvětloval jako příznak oživení své touhy po ní. Odkud se vzala a proč, tím jsem se nehodlal

zabývat; s takovou radostí – a současně úlevou – jsem přivítal její návrat. Ten silný chtíč, jež ve mně její tělesná krása vyvolávala během prvních dvou let našeho vztahu, se totiž už téměř rok postupně vytrácel. Ještě nedávno jsem se s ní miloval pouze dvakrát, možná třikrát měsíčně, ke všemu převážně na její popud.

Moje ochlazení – můj chlad – nás zneklidňovalo oba, ale protože ona i já jsme v životě zažili značné citové zvraty (ona jako dítě se svými rodiči, já jako dospělý se svou ženou), zdráhali jsme se učinit sebemenší krok k tomu, abychom náš svazek rozpustili. Přestože pro mladou, půvabnou a přitažlivou pětadvacetiletou ženu bylo zajisté deprimující, když se jí milenec noc co noc ani nedotkne, Claire nedávala najevo žádné podezření, frustraci, rozrušení či hněv, jež by dokonce i mně, který jsem byl zdrojem její sklíčenosti, připadaly za takových okolností oprávněné. Ano, Claire doplácí na svou vyrovnanou mysl – přes veškerou vášnivost při milování nemá příliš silnou potřebu se verbálně prosazovat –, ale dospěl jsem už v životě do stadia – totiž *tou dobou*, chci říct –, kdy mi pokojný přístav a jeho čiré poklidné vody vyhovovaly víc než zpěněné drama na širém moři. Přicházely pochopitelně chvíle – ve společnosti, nebo i jen doma u večeře –, kdy bych si byl přál, aby byla živější a spontánnější, ovšem její spolehlivá věcnost a střízlivost mi vyhovovala natolik, že mi nedostatek temperamentu u mé partnerky nepřinášel žádné zklamání. „Temperamentu“ jsem si užil dost se svou bývalou manželkou, děkuji nechci.

Během společných tří let jsme si s Claire vytvořili způsob soužití – zčásti zahrnující oddělené bydlení –, jenž nám poskytoval hřejivou jistotu láskyplné společnosti toho druhého, aniž by ji doprovázelo břímě závislosti či ubíjející nuda či nezvladatelná neadresná roztouženost či celodenní taktika klamání a usmiřování, jež zřejmě zkallily převážnou většinu manželství, která jsme znali. Rok předtím jsem ukončil pětiletou psychoanalýzu v přesvědčení, že rány, jež jsem utržil v onom hororovém manželství, se zhojily, jak jen to bylo možné, a z velké části právě díky životu s Claire. Možná už jsem nebyl tak mužný jako kdysi, ale také jsem už nebyl krvácejícím pěšákem, bušícím na buben sebelítosti, který se s hlavou omotanou obvazy celý uslzený belhá z onoho bitevního pole označovaného jako „teplo rodinného krbu“ do ordinace psychoanalytika. S Claire se život stal spořádaným a vyrovnaným – to jsem o svém životě mohl říct poprvé za víc než deset let. Vycházeli jsme spolu tak dobře a s tak nepatrným úsilím, měli jsme se vzájemně tak rádi, že mi připadalo téměř jako katastrofa (to jsem ještě neměl ani tušení, jak skutečná katastrofa vypadá), když mi zčistajasna naše milování přestalo přinášet jakékoli potěšení. Byl to deprimující, matoucí vývoj, a ať jsem se snažil sebevíc, připadalo mi, že tomu nedokážu zabránit. Už jsem se dokonce objednal u svého bývalého psychoanalytika, abych s ním probral, jak mě to trápí, když tu náhle, opět zčistajasna do mého milování s Claire vstoupila vášeň, jakou jsem s žádnou jinou dosud nepoznal.